

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia.

Lukiokoulutuksen järjestämislupia voidaan lukiolain säännösten mukaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta ja koulutusta varten.

Laissa ei ole säännöksiä ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen rahoituksen mää-

räytymisestä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi koulutuksen järjestämislupaan perustuvan, yksityisen koulutuksenjärjestäjän ulkomailla järjestämän lukiokoulutuksen yksikköhinnan määräytymisestä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus perustuu vuoden 1999 alusta voimaan tulleen opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta säätelevään rahoituslakiin (635/1998) ja asetukseen (806/1998). Rahoituslaki muodostaa osan kuntien valtionosuusjärjestelmää, jonka muut osat ovat sisäasiainministeriön hallinnonalaa koskeva kuntien valtionosuuslaki (1147/1996) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettu laki (733/1992). Rahoituslakiin ja laskennalliseen rahoitusjärjestelmään on tehty sen voimaantulon jälkeen useita muutoksia.

Kunnan valtionosuus lasketaan siten, että yksikköhintojen perusteella laskettavasta kunnan valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan rahoitusosuudet opetus- ja kulttuuritoimen kustannuksista. Kuntayhtymille ja yksityisille oppilaitoksille myönnetään rahoituksena yksikköhintojen mukaan laskettu rahoituksen peruste kokonaisuudessaan.

Käyttökustannusten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat lasketaan perus-

opetuksessa, lukiossa, aikuislukiossa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakoulussa oppilasta tai opiskelijaa kohden. Yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksessa joka neljäs vuosi lukiokoulutuksesta kaikille koulutuksenjärjestäjille yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Lukion yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta ja koulutuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta tai koulutusta saavia oppilaita ja opiskelijoita. Lukion oppilaskohtaisia yksikköhintoja porrastetaan opiskelijamäärän perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Asianomainen ministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

1.2. Ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen nykytila

Lukiokoulutuksen järjestämislupia voidaan

lukiolain (629/1998) säännösten mukaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää koulutusta varten. Koulutuksen järjestämislupa ulkomailla tapahtuvaan koulutuksen järjestämiseen voidaan myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle. Koulutuksen järjestämislupia ulkomailla järjestettävää lukiokoulutusta varten ei oltu myönnetty rahoituslain voimaantulohetkellä 1 päivänä tammikuuta 1999. Laissa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta on säädetty kunnan ja yksityisen koulutuksen järjestäjän Suomessa järjestämän perusopetuksen ja lukiokoulutuksen valtionosuudesta sekä yksityisen koulutuksen järjestäjän, jolle on määrätty erityiseksi tehtäväksi perusopetuksen tai lukiokoulutuksen järjestäminen muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, valtionosuudesta. Laissa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta ei ole säännöksiä ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen rahoituksesta.

Suomalainen Espanjassa, Fuengirolassa toimiva Aurinkorannikon koulu on saanut ensimmäisen ulkomailla järjestettävää lukiokoulutusta koskevan määräaikaisen koulutuksen järjestämisluvan 1 päivästä elokuuta 2007 lukien. Tämän johdosta on syntynyt tarve säätää ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen rahoituksesta.

2. Ehdotetut muutokset

Ulkomailla järjestettävän perusopetuksen osalta yksikköhinta määrätään voimassa olevan lainsäädännön nojalla porrastamalla perusopetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 16 §:n mukaisesti vahvistettua keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella (806/1998) on säädetty ja opetusministeriön päätöksellä (OPMp 5/1999) määrätty.

Esityksessä ehdotetaan, että ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen yksikköhinnan määrääminen tapahtuisi samojen perusteiden mukaan kuin ulkomailla järjestettävän perusopetuksen yksikköhinnan määrääminen. Ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen osalta yksikköhinta määrättäisiin porrastamalla 16 §:n nojalla vahvistettua lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetusministeriö asetuksen nojalla määrää. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, et-

tä opetusministeriö voi yksikköhintaa määrätessään korottaa tai alentaa ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen yksikköhintaa 20 prosenttia. Tällöin otetaan huomioon koulutusmuoto ja kyseisen maan kustannustaso. Kustannustason arvioimiseksi ja vertaamiseksi Suomen kustannustasoon otetaan huomioon opettajien palkkauskustannukset ja tilakustannukset.

Mahdollisista opiskelijoilta perittävistä maksuista säädettäisiin tarkemmin muuttamalla opetusministeriön asetusta eräistä oppilailta ja opiskelijoilta perittävistä maksuista (1323/2001). Voimassa olevan asetuksen mukaan perusopetuslain 31 §:n 3 momentissa tarkoitettussa ulkomailla järjestettävässä opetuksessa oppilaalta voidaan periä maksuja enintään 2 018 euroa vuodessa. Japanin ja Brysselin suomalaisissa kouluissa oppilaalta voidaan kuitenkin periä maksuja enintään 8 914 euroa vuodessa.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Yksityisille koulutuksen järjestäjille on hallituksen esityksen antamishetkellä myönnetty vain yksi koulutuksen järjestämislupa ulkomailla järjestettävää lukiokoulutusta varten. Luvan saaja on hakemuksessaan esittänyt opiskelijamääräksi 80 opiskelijaa. Opiskelijamäärä on toimintaa käynnistettäessä vähäisempi, mutta nousee koulutuksen muutaman ensimmäisen toimintavuoden aikana. Lainmuutoksen suoraksi taloudelliseksi vaikutukseksi voidaan arvioida vuosittain 340 000 euroa, jotka kohdentuvat valtion maksettavaksi. Jatkossa kustannusten muodostuminen on sidottu myönnettyjen lupien määrään ja järjestetyn, toteutuneen koulutuksen opiskelijamäärien kehitykseen.

3.2. Muut vaikutukset

Ehdotetulla muutoksella ei ole mainittavia yhteiskunnallisia vaikutuksia eikä vaikutusta viranomaisten toimintaan lukuun ottamatta valtionosuuden myöntämiseen liittyviä tehtäviä, joista suoriutumisen ei voida olettaa edellyttävän lisähenkilöstötarpeita.

4. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitetty muutos aiheuttaa tarpeen muuttaa myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua asetusta (806/1998) ja velvoittaa opetusministeriön päättämään ulkomailla järjestettävän yksityisen lukiokoulutuksen yksikköhinnan määrittämisestä.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen 4 §:ssä on säädetty, että opetusministeriö määrää perusopetuslain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan nojalla ulkomailla järjestettävän perusopetuksen yksikköhinnaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 16 §:n nojalla vahvistetun perusopetuksen keskimääräisen yksikköhinnan taikka mainitun yksikköhinnan korotettuna tai alennettuna enintään 20 prosentilla.

Esitetty muutos aiheuttaa sen, että asetukseen lisättäisiin uusi 6 a §, joka rakenteeltaan vastaa mainitun asetuksen 4 §:ää. Uudessa 6 a §:ssä säädettäisiin opetusministeriölle oikeus määrätä lukiolain 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan nojalla ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen yksikköhinnaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 16 §:n nojalla vahvistettu lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta taikka mainittu yksikköhinta korotettuna tai alennettuna enintään 20 prosentilla.

Opetusministeriö vahvistaisi ehdotettujen säännösten nojalla ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen yksikköhinnan.

Lukiolain 28 §:n 4 momentin mukaan ulkomailla järjestettävästä opetuksesta voidaan periä kohtuullisia maksuja. Maksujen perusteista päättää lukiolain 36 §:n 2 momentin nojalla opetusministeriö.

Opetusministeriön asetuksessa eräiden oppilailta ja opiskelijoilta perittävien maksujen perusteista (1323/2001) lukiokoulutusta koskeva 3 § eroaa sisällöltään perusopetusta koskevasta 2 pykälästä. Siinä ei ole säädetty perusopetusta vastaavalla tavalla ulkomailla järjestettävän koulutuksen maksujen euroääräisistä ylärajoista. Asetuksen 7 §:n ilmaiseva periaate oppilailta perittävien maksujen rajoittamisesta ei koske ulkomailla järjestettävää lukiokoulutusta. Oppilaalta perit-

tävä maksu ja koulutuksen järjestäjälle oppilaan osalta myönnetty valtionrahoitus eivät saa yhteenlaskettuna ylittää koulutuksen järjestäjälle koulutuksen järjestämisestä oppilasta kohden aiheutuneita keskimääräisiä kustannuksia. Ulkomailla järjestettävän perusopetuksen ja lukiokoulutuksen maksujen säättely yhdenmukaistetaan ulottamalla perusopetuksen maksuja koskeva säättely koskemaan vastaavalla tavalla myös lukiokoulutusta.

Ulkomailla järjestettävän lukiokoulutuksen opiskelijalta perittäviä maksuja ei nykyisin voimassa olevien säädösten nojalla rajoita kuin lukiolain 4 §:n 1 momentin yleinen säännös siitä, ettei koulutusta saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi ja lukiolain 28 §:n 4 momentin säännös perittävien maksujen kohtuullisuudesta. Tätä sääntelyä ei voida pitää riittävänä, koska se jättää mahdollisuuden rahoittaa opiskelijoilta perittävillä maksuilla muitakin koulutuksen järjestäjän kuluja aina siihen rajaan saakka, ettei taloudellista voittoa vielä synny.

Näin ollen myös opetusministeriön asetusta (1323/2001) tulee muuttaa siten, että asetuksen 3 pykälään tulee lisätä uusi 1 momentti jossa säädetään ulkomailla järjestettävässä lukiokoulutuksessa opiskelijoilta perittävien maksujen maksimimääristä, tarpeen vaatiessa maa ja paikkakuntaakohtaisesti. Myös asetuksen 7 §:ää tulee muuttaa siten, että maksujen määrää koskeva rajoitussäännös tulee koskemaan myös asetuksen 3 §:n 1 momenttiin lisättyä säännöstä lukiokoulutuksen opiskelijamaksuista.

5. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu opetusministeriössä.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 18 §:n 2 momentti seuraavasti:

18 §

Lukion yksikköhinnat

 Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan opiskelijamäärän perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Ulkomailla järjestettävän koulutuk-

sen osalta yksikköhinta määrätään porrastamalla 16 §:n nojalla vahvistettua lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetusministeriö asetuksen nojalla määrää. Asianomainen ministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2006 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tarja Filatov*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 18 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

18 §

Lukion yksikköhinnat

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan opiskelijamäärän perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Asianomainen ministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Ehdotus

18 §

Lukion yksikköhinnat

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan opiskelijamäärän perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. *Ulkomailla järjestettävän koulutuksen osalta yksikköhinta määrätään porrastamalla 16 §:n nojalla vahvistettua lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetusministeriö asetuksen nojalla määrää.* Asianomainen ministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.